

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ (НА ПРИКЛАДІ МІСТА БІЛА ЦЕРКВА КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Пахомов І.В., старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (м. Біла Церква Київської обл.)

Агропромисловий комплекс є складовою частиною економіки України, що поєднує в собі виробництво сільськогосподарської продукції, її сільськогосподарську переробку, матеріально-технічне обслуговування села. Він об'єднує галузі, що виготовляють засоби виробництва та обслуговування комплексу, а також галузі зі збереження, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції.

До нього входять три великі сфери галузей. Перша сфера: тракторне і сільськогосподарське машинобудування; машинобудування для харчової промисловості; агрохімія (виробництво мінеральних добрив і мікробіологічна промисловість); комбікормова промисловість; система матеріально-технічного обслуговування сільського господарства; меліоративне і сільське будівництво. Друга сфера: рослинництво, тваринництво, рибальство. Третя сфера: харчова промисловість; холодильне, складське, спеціалізоване транспортне господарство; торговельні й інші підприємства й організації, що займаються доведенням кінцевого продукту до споживача, включаючи оптові ринки, роздрібну торгівлю і суспільне харчування. До кожної сфери варто також віднести відповідні галузі науки і підготовку кадрів.

Станом на серпень 2023 року в агропромисловому комплексі України зайнято понад 3 мільйона осіб. Частка аграрного виробництва в структурі економіки України становить 18 %. За даними державної статистики за 8 місяців 2023 року, близько 77 % українського аграрного експорту становить сировина.

Щорічний врожай України в середньому 60 млн. тон зерна, з яких 40 млн. тон йде на експорт у вигляді сировини.

Місто Біла Церква є найбільшим у Київській області, населення якої становить понад 200 тис. осіб, з них 120 тис. – працездатного віку. Значна частина населення працевлаштована на підприємствах, які виготовляють продукцію для агропромислового комплексу України: ПрАТ «Росава» (виробництво автомобільних шин), ТОВ «Інтер-ГТВ» та ТОВ «Білоцерківський завод «Трібо» (гальмівних колодок), ПАТ «Білоцерківський завод залізобетонних конструкцій» та ТОВ «Білоцерківський домобудівельний комбінат» (будівельних матеріалів), ТОВ «Валтекс» (взуття та спецодягу), ТОВ НВП «БілоцерківМАЗ» (сільськогосподарської техніки), ПАТ НВФ «Ферокерам» (електродвигунів, генераторів та трансформаторів), ТОВ «СП Укрінтерм» (теплогенераційного обладнання), ТОВ «Завод пакувального обладнання «Термо-Пак» (устаткування для пакування сільськогосподарської продукції), ТОВ «Маревен Фуд Європа» (харчові напівфабрикати), ТОВ «Білоцерківський молочний комбінат» (молочна продукція), ПАТ «Білоцерківський консервний завод» (плодоовочеві консерви), ДП ПАТ «Білоцерківський хлібокомбінат» та КП «Білоцерків-хлібопродукт» (хлібобулочні вироби).

Звичайно, для ефективного виробничого процесу на цих виробництвах потрібні кваліфіковані фахівці. За даними Білоцерківської філії Київського обласного центру зайнятості, залишаються актуальні вакансії, пов'язані з агропромисловим комплексом: інженери, технологи, кваліфіковані та підсобні робітники (слюсарі, токарі, зварювальники тощо), механізатори, водії.

Також не можна забувати про сферу обслуговування, яка забезпечує функціонування підприємств агропромислового комплексу як у місті Біла Церква, так і в сільських територіальних громадах. До неї належать: заклади освіти, охорони здоров'я, торгівлі тощо.

Станом на 20.09.2023, по місту Біла Церква роботодавці заявили про наявність 488 актуальних вакансій, серед них у професійному розрізі найбільше

вакансій пропонувалося для робітників з обслуговування та експлуатації устаткування та машин (13%): верстатник (4%), оператор (2%), машиніст важкої техніки (1%) тощо. Значна частка вакансій належать до сфери охорони здоров'я (12%): лікарі (7%), реабілітологи (2%), медсестри (3%). Також багато вакансій пропонувалося для кваліфікованих робітників з інструментом (11%): електрик (4%), автослюсар (3%), слюсар-інструментальник (2%), токар (2%). Деяку частка вакансій пропонували для працівників сфери торгівлі та послуг (6%): продавець (4%), вантажник (2%); працівників автотранспорту: водій (6%).

Здобути професії та спеціальності, які користуються попитом на ринку праці підприємств агропромислового комплексу, можна у численних закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Так, у 5 закладах професійної (професійно-технічної) освіти міста здобувачі можуть здобути наступні професії: маляр, штукатур, столяр, верстатник, муляр, плиточник, оператор персонального комп'ютеру, електрик, електрообслуговувач, автоелектрик, слюсар-електрик, автослюсар, водій, токар та електрогазоварник. Ці професії потрібні для ефективного функціонування як сільськогосподарських, так і промислових підприємств агропромислового комплексу.

Серед закладів професійної (професійно-технічної) освіти міста Біла Церква варто насамперед назвати: Державний професійно-технічний навчальний заклад «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу», Державний професійно-технічний навчальний заклад «Білоцерківський професійний ліцей» та заклад професійної (професійно-технічної) освіти «Білоцерківський професійний коледж».

У 6 закладах фахової передвищої освіти міста бажаючі також можуть здобути професії та спеціальності, які мають попит на ринку праці підприємств агропромислового комплексу та установ, які забезпечують їх ефективне функціонування: діловод, технолог легкої промисловості, оператор персонального комп'ютеру, електроенергетик, електрик, слюсар-електрик, бухгалтер, слюсар-ремонтник, автослюсар, зварювальник, медсестра, фельдшер,

акушер, зубний технік, молодший спеціаліст з права, вчитель початкових класів, вихователь закладу дошкільної освіти, викладач образотворчого мистецтва, соціальний працівник, технолог м'ясо-молочного виробництва, оператор холодильно-компресорних установок.

Серед закладів фахової передвищої освіти варто насамперед назвати: Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж, Білоцерківський фаховий коледж сервісу та дизайну, Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Білоцерківський фаховий коледж, Відокремлений структурний підрозділ «Технологічно-економічний фаховий коледж Білоцерківського національного аграрного університету», Комунальний заклад Київської обласної ради «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж», Комунальний заклад Київської обласної ради «Білоцерківський медичний фаховий коледж», а також Фаховий коледж економіки та управління Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Також у 6 закладах вищої освіти міста здобувачі можуть отримати спеціальності, актуальні для агропромислового комплексу: психолог, менеджер, бібліотекар, юрист, економіст, страховий агент, соціальний працівник, аудитор, агроном, спеціаліст з садово-паркового та лісового господарства, геодезист та землевпорядник, ветеринарний лікар, електроенергетик, технолог харчового виробництва, еколог, гідробіолог, філолог, біотехнолог та маркетинголог.

Серед закладів вищої освіти міста варто насамперед назвати: Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, ТОВ «Білоцерківська філія Приватного вищого навчального закладу «Київський інститут бізнесу та технологій», Білоцерківський національний аграрний університет, ТОВ «Білоцерківський центр дистанційно-заочного навчання Вищого навчального закладу «Східноєвропейський університет економіки і менеджменту», Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Білоцерківський інститут економіки та

управління, а також Білоцерківський центр дистанційного навчання Міжрегіональної академії управління персоналом.

Таким чином, серед підприємств Білої Церкви, які виготовляють продукцію для агропромислового комплексу України, варто насамперед назвати: ПрАТ «Росава», ТОВ «Інтер-ГТВ» та ТОВ «Білоцерківський завод «Трібо», ПАТ «Білоцерківський завод залізобетонних конструкцій» та ТОВ «Білоцерківський домобудівельний комбінат», ТОВ «Валтекс», ТОВ НВП «БілоцерківМАЗ», ПАТ НВФ «Ферокерам», ТОВ «СП Укрінтерм», ТОВ «Завод пакувального обладнання «Термо-Пак», ТОВ «Маревен Фуд Європа», ТОВ «Білоцерківський молочний комбінат», ПАТ «Білоцерківський консервний завод», ДП ПАТ «Білоцерківський хлібокомбінат» та КП «Білоцерків-хлібопродукт»

Здобути професії та спеціальності, які користуються попитом на підприємствах агропромислового комплексу, можна у численних закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти міста. Серед закладів професійної (професійно-технічної) освіти варто насамперед назвати: ДПТНЗ «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу», ДПТНЗ «Білоцерківський професійний ліцей» та ЗП(ПТ)О «Білоцерківський професійний коледж». Серед закладів фахової передвищої освіти це: Білоцерківський механіко-енергетичний фаховий коледж та ВСП «Технологічно-економічний фаховий коледж Білоцерківського національного аграрного університету». З закладів вищої освіти міста варто насамперед назвати: Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України та Білоцерківський національний аграрний університет.